

Samlingspolicy

Diarienummer *AM 2022-94*
Datum 20220922

ArkDes samling består av

1. Föremål (oberoende av material) skapade av framstående svenska arkitekter, deras medarbetare eller av utländska arkitekter verksamma i Sverige mellan 1850 och idag.
2. Föremål som ökar allmänhetens kunskap om arkitektur i Sverige och svensk arkitektur utomlands mellan 1850 och idag.
3. Föremål från områden med kopplingar till arkitekturen (arkitekturfotografi, konst, aktivism, med mera), som är direkt relaterade till utövandet av arkitektur eller som spelar en särskild roll för allmänhetens förståelse av arkitektur.
4. Föremål som uppnår högsta nivå av konstnärlig, materiell och teknisk standard eller historisk relevans och som kan visas upp för allmänheten genom utställningar, publikationer, digitala projekt med mera.

Historia och uppdrag

ArkDes grundades av SAR 1962 och hette först Arkitekturmuseet. Museets uppgift var då att samla in teckningar och arkivmaterial från framstående arkitekter tillhörande SAR. Museet blev statligt 1978 och 2007 blev det en myndighet med det explicita uppdraget att samla in material som har kopplingar till arkitektur.

När Arkitekturmuseet blev en statlig myndighet 2007 fick det följande instruktioner från regeringen:

1. [Att] vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtrotts museet och hålla samlingarna tillgängliga för allmänheten

2013 bytte Arkitekturmuseet namn till Statens centrum för arkitektur och design. Detta bredare uppdrag, att lägga till design till museets verksamhet, innefattar inte och har aldrig innefattat samlande av design. Instruktionen kring samlandet lyder:

3 § Myndigheten ska vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtrotts myndigheten och hålla samlingarna tillgängliga för allmänheten. Samlingsområdet omfattar de föremål som har samband med myndighetens uppgifter inom arkitekturområdet.

Samlingen

I dagsläget innefattar samlingen uppskattningsvis cirka 4 miljoner föremål, från teckningar, skisser, handlingar och referensmaterial till böcker, foton, diabilder, film- och ljudinspelningar, modeller och andra tredimensionella föremål.

På så sätt är det en av världens största arkitektursamlingar. Som de flesta samlingar med rötter i professionella institutioner som SAR är materialet oftast organiserat efter arkivbildare. Många av de över 600 arkitekter som finns representerade i samlingen donerade allt som de själva tyckte var relevant till museet. Museet valde sällan ut föremål från dessa arv - vanligtvis sparades hela arkiv från bortgångna arkitekter utan att tillämpa kriterier för deras framtida relevans, konstnärliga värde eller utställningspotential. Större delen av samlingen är idag okatalogiserad, vilket gör det svårt att sammanfatta den.

Samlingens starka sidor

Den mest omfattande delen av samlingen rör tiden mellan 1930 och 1970. Där finns verk av arkitekter som Gunnar Asplund, Sigurd Lewerentz, Susan Tucker, Léonie Geisendorf, Backström & Reinius och Ralph Erskine. Här finns även fotografen Sune Sundahls samling.

I samlingarna finns också stora arkiv från årtiondena kring sekelskiftet 1900. Från tiden kan nämnas arkitekter som Isak-Gustaf Clason, Cyrillus Johansson och Carl Bergsten.

Samlingens svaga sidor

Samlingen är svagare när det gäller nutida arkitektur, ibland för att arkitekterna fortfarande lever arbetar. Den postmoderna perioden från 1980- och 90-talet är relativt dåligt representerad i samlingen av samma anledning. Digitala material finns inte med i samlingen, vilket innebär att de senast 25 årens tillväxt av digitala verktyg och tekniker inte är tillgänglig för research eller utställning. Samernas arkitektur är inte alls representerad i samlingen.

Användning av samlingarna

Idag är intresset för att använda samlingarna som en viktig källa för arkitekturhistorisk forskning och för restaureringen av historiska byggnader är fortfarande starkt och vi fortsätter att prioritera denna typ av tillgänglighet. Dock är det inte ArkDes uppdrag att bevara ett komplett arkiv av arkitekturproduktion i Sverige i restaurerings- eller akademiskt forskningsyfte. Detta material kommer att finnas i kommunala arkiv runtom i landet.

Våra samlingar kommer att växa genom utvalda förvärv som bedöms som viktiga av våra intendent och som håller konstnärliga, historiska och museologiska kriterier i åtanke.

Samlingarnas framtid

Nedan följer några av de teman som kommer att driva vårt arbete med samlingarna under de kommande åren.

1. Fokus på katalogisering av och forskning om samlingarna

Museet har under den senaste tiden ökat resurserna för att kunna forska om samlingen inför en samlingsutställning som öppnar 2024. Syftet är att få bättre förståelse för vår omfattande men otillräckligt katalogiserade samling.

2. Från arkivinsamling till museiinsamling

I undantagsfall, när arkitektens bidrag till arkitekturhistorien är av betydande karaktär, kommer museet fortsättningsvis att samla in arkitekters fullständiga arkiv. För övrigt kommer vi att tillämpa intendenternas expertis och omdöme för att välja ut föremål som berikar vår historiska förståelse av arkitektur.

3. Ta itu med fördomar och brister från tidigare eror

Betydelsefulla delar av Sveriges arkitekturhistoria har uteslutits från samlingen, i synnerhet kvinnors bidrag till konstformen, samt arkitektur och design med samiskt ursprung. Vi fortsätter att inrikta vår forskning på dessa områden samt på andra där historiska fördomar har lett till en ofullständig bild av arkitekturhistorien.

4. Insamling av designprocesser

Vi fortsätter att selektivt samla in designprocesser för att försäkra oss om att framtida samlingar har en stor mängd material som reflekterar de mest framstående arkitekternas konstnärliga processer. Detta betyder att vi måste utveckla nya samlings tekniker, speciellt när det gäller digitalt material.

5. Insamling av samtida verk

En av våra prioriteringar är att samla in verk av levande arkitekter som fortfarande är yrkesverksamma.